

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Elofizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:	10 kor. — bill.	Egy évre . . . 10 kor. — bill.	
Egy évre . . .	5 —	Fél évre . . .	8 —
Fél évre . . .	2 — 50	Negyed évre . . .	4 —
Negyed évre . . .	1 —	Egy óra . . .	1 — 70
Egy óra . . .		Egyes szám ára	4 fillér.

Felelős szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petít sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megismételt hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

TÁVIRATOK.

Polgármester párbaja.

A „Debreczen” eredeti távirata.

Szabadka, márc. 21.

M a m u z s i c h Lázár polgármester és G á l f f y György gyógyszerész összeszólközésből eredő pisztoly párbajt vívtak. A felek háromszori golyót váltottak, de sebesülés nem történt. Felek nem békültek ki.

Öröm a királyi családban.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, márc. 21.

Bécsből jelentik: Blanka főhercegnő, Lipót Szalvátor főherceg felesége egy fiugyermeknek adott életet. Ugy a főhercegnő, mint az újszülött főherceg jól van.

Margit királyné balesete.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, márc. 21.

Margit özvegy olasz királynét tegnap mikor a genuia hercegnővel kocsikázott, baleset érte. A Parioli-utcában kocsija összeütközött egy másik kocsival, úgy, hogy a kocsi kerekei összetörték. A királynénak és a hercegnőnek azonban nem esett bajuk és utjukat gyalog folytatták.

Angol-orosz viszály.

A „Debreczen” eredeti távirata

Budapest, márc. 21.

Londonból jelentik: A tiencini eset elvesztette akut karakterét. A brit kormány Waldersee gróft ajánlotta választott bírót, a mihez Oroszország valószínűleg hozzá fog járulni.

Budapest, március 21

Tiencinből távirják:

Az angol-orosz incidens dolgában a helyzet egyik részén sem változott. Valdersee idérkezett. Angol és orosz parancsnok a kormányok utasítást vár.

A Buffet—Dérouléde-párbaj.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, márc. 21.

Milánóból táviratozzák, hogy a Secolo közlése szerint Caravaggio határában, Bergamo közelében ma reggel ment végbe a pisztolypárbaj Buffet és Dérouléde között. Buffet megsérült. A

golyó oldalbordái közzé furródott, de sebe nem veszedelmes. A párbaj hírérdigélé nem erősítették meg.

A burok szabadságharca.

A „Debreczen” eredeti távirata.

Budapest, márczius 21.

Londonból távirják: A Standard értesülése szerint a Bothával folytatott tárgyalás azért hiúsult meg, mert Kitchener ragaszkodott ahhoz, hogy a fokföldi lázadókat és azokat a bur tiszteket, a kik árulást követtek el vagy a civilizált hadviselés ellen vétettek, kirekesszék az amnesztiából. A Times a következőket írja: Alapos ok van arra a föltevésre, hogy Botha maga szívesen véget vetett volna a háborúnak, mert hiszen jól tudja, hogy a további harenak nincsen célja és csak árt a burok é r d e k é n e k, de tudvalevő, hogy bizonyos bur vezérek, a kiknek még van egy kis auktoritásuk, engesztelhetetlenek. Nem marad tehát egyéb hátra, mint hogy a háborút fáradhatatlan energiával folytassuk.

Budapest, márc. 21.

Amszterdamból távirják: Krüger ma kijelentette, hogy egy pillanatig sem hitte, hogy Botha kapitulálni fog. Botha csak azért tárgyalt Kitchener föltételeiről, mert ezzel időt akart nyerni. A harcoló burok, a kiknek nincsen veszténivalójuk, addig fogják a háborút folytatni, a mig utolsó emberük elesik vagy fogságba kerül.

Budapest, márc. 21.

Brüsszelből jelentik; Krüger környezetéből az hallatszik, hogy Schalk Burger Transzeál helyettes elnöke a béketárgyalásnál a bur államok teljes belső függetlenségének ismerését Milnernek a kormányzói helyről való eltávolítását követelte, a miért viszont elismerte volna az angolok fönnhatóságát az összes külső kérdésekben és átengedte volna az angoloknak az összes aranybányakerületeket.

Tőzsde.

Budapest, márc. 21.

D é l i z á r l a t:

Buza	1901. Áprilisra	7.68	7.69
	1901. Októberre	7.72	7.73
Rozs	1901. Áprilisra	7.76	7.77
Zab	1901. Áprilisra	6.42	6.43
Tengeri	1901. Májusra	5.26	5.27

A Ház teendője.

A költségvetés most már teljesen kész, még csak a főrendiház van hátra, a mely ugyan semmi nehézséget nem fog tenni, hogy még márczius hó végén törvénynyé legyen.

Igy a Széll kormány kellő időben megkapja az ország további vezetésére a legfőbb eszközt, a pénzt. Nehézséggel sem járt a megszerzés. A költségvetés tárgyalása nemesak általános figyelmetlenséggel történt, de még meg lehetős felületességgel is. Alapos bírálattal alig találkozunk. Nálunk még a költségvetés is egészen más rendszer és szellemen épül, mint Angliában vagy más parlamentekben, hol azt szokták mondani, hogy a költségvetés nem a kormányé, hanem az országé.

Teljesen igaz. A kormány csak előadója a költségvetésnek, mely évenként az ő rendes szükségleteiben, az ország gazdasági s kormányzati érdekeinek összhangzatos követelményein épül fel.

Nálunk ez sem így történt. A gazdasági s kormányzati érdekek nálunk nem összhangzatosan fejlődtek s a költségvetés az országos érdek hamis jelszava alatt, tulajdonképen az uralkodó párt s azt támogató kormány eszközévé silányult le, hogy azzal önmaga lételet biztosítsa, uralmát fokozza s a polgárságot hatalmi befolyásának igája alá kényszerítse.

Igy silányult le nálunk a költségvetés kormányzati politikai eszközzé. Ezért aztán a költségvetés tárgyalása, az uralkodó kormánypolitika bírálatává válik, természetéhez képest s a való helyzettel megegyezőleg.

Nagy és beható költségvetési bírálatra van nálunk szükség, mert csak ez fejt fel a kormányzati rendszernek nemesak gonosz és hamis irányzatát, de az országos káros és végzetes gazdasági politikáját is. Mig ez meg nem történik, addig az uralkodó rendszer hatalma megdönthetetlen. A mai képviselőházi viszonyok között, az 1896-ban történt választások után, ily mindent felölelő bírálat nem történhetik meg. Uj választásoktól kell várni itt is a javulást. A költségvetés bevégeztével a halálra megérett képviselőház hátra levő feladatát befejező s ezzel befejezhetné dicséletes életét is. A kormány azonban vele akarja még megszavaz-

latni az Adria gőzhajózási vállalat segélyezését is, ami nem annyira segélyezés, mint inkább egy jutalmazás, mely érthetlenné volna mondható, ha oly világos nem lenne.

Ez a hajózási vállalat 12 frt osztalékoit ad 100 frt után, ami gazdagnak mondható. Annyi iparág van Magyarországon, mely csak úgy lebeg az élet és halál bizonytalansága fölött. Ezek nem kaphatnak segélyt, mert nincs pénz. Kap az Adria tetemes segélyt, hogy a részvényeseknek fölösen juttassa az osztalékokat. Még a kvóta megállapítása s az összeférhetlenségi törvény van hátra. Amazt elfogja végezni, amint Bécsben előírják. Ezt úgy fogja-e megoldani, amint az ország érdeke kívánja: nagy kérdés. Ettől a Háztól üdvösel az országra már nem várunk.

Most tárgyalja a bizottság a javaslatot: rövidesen szemünk előtt lesz a kész javaslat, melyre csak azt mondjuk, vajha csalódnánk fellevésünkben.

Budapest, márc 21.

Pályi Ede és Ugren Gábor.

Jól értesült forrásból vesszük a hírt, hogy a szülgy-somlyói képviselő választókerület a jövő ciklusra, mostani képviselője: Ugren Gáborral szemben, Pályi Edét a „Magyar Szó” szerkesztőjét fogja felleptetni, a ki a jelöltséget, — hogy politikai elveit annál szabadabban érvényesíthette — egyelőre pártönkivüli programmal hajlandó elvállalni.

Madonna.

A „Debrecen” eredeti tarcája.

Madonna, őszintén beszélek,
Szeretem Önt tisztán, hiven,
Ha láthatom, újra feléled
A reménységem, a hitem.

A reménység, hogy életünk
Összehozza tán végzetünk;
A hit, hogy miről mitsem tudunk,
Csak boldogság jut majd nekünk.

Tegnap hallottam épen. Mondták,
Hogy Ön esőpet sem érdekes,
Hogy az Ön arcán kedves vonást
A szemük hiába keres.

Mondták: a szeme szürke, benne
Se tűz, se élet, szenvedély,
Homloka csak, mi szép lehetne,
Az meg mindig rideg, kemény.

Mondták, hogy Ön hiu és kacér,
Önző s tudom is én, mi meg?
Kínél bokolni oly sokat ér,
Ki száz részre osztja szívét.

Előbb bántott. Szerettem volna
Leszidni én, ki mondta ezt,
S megtanítani, hogy a ki róla
Előttém szól így, rajta veszt.

A debreceni vöröspántlikások.

(Emlékiratok a szabadságharcból.)

Szell János honvédhadnagy emlékiratai.

Közlő: **Dr. Szell Kálmán.**

III.

Az indulás ideje közelgetvén, szept. 29-én reggel a quartélyozó előcsapat utra készen állott, midőn hozzájuk a Komáromy háznál többen egybegyűlvén beszélgeténi az utazásról s egyszersmind tanácskozáni minő megismertető jelet kellene viselni, hogy feltűnök lennénk a hasonló egyenruhát viselő országos nemzetőröktől. Mig hosszas találgatás után azon jó gondolatra jöttünk, hogy kalapjaink mellé kötéendő hosszú veres szalag legyen a megismertető jel, mit tüstént fogantatosítánk is, mert meglepve a boltokat, az ott vásárolt veres szalagot kalapjaink körül tűzünk s úgy jövünk ki az utcára, mi a kek attillához igen jól jött ki. Ettől kezdve nevezetünk általában „Debreceni veres pántlikásoknak” kik később tettek által oly dicső nevet s hirt vívtak ki maguknak.

A szállásoló csapat pedig utnak indult Nagy-Várad felé, po apasan lóbogva a szélben uszó veres pántlikájuk, meglátva ezt tőlünk az indulási parancs meghallására felgyűlt önkéntes bajtársak, éljennel fogadtak s határozattá vált náluk, hogy mindnyájan példánkat követik, azért is seregestül lepték meg a boltokat s mindet kiűrték a veres szalagoktól, úgy hogy a két század már délre mind veres szalagot viselt, az utca mindenfelé lóbogó veres pántlikákat lehetett látni, annyira elárasztá a kis csapat az akkor különben is népes piacot.

Debrecenben éppen szüretnek ideje volt, mikorra az indulás tüzetett s így a nap gyorsabban eltelt, mint valaha. Estve a Rieklék Peterfia utcai kertjében voltunk néhányan hivatalosak, hol a Boka kesergő, majd lelkesítő zeneje mellett szinte reggelig mulatánk. A Rieklék szekerén a városba jöve, lakásomra mentem, hogy uti készletemet magamhoz véve Bayler Istvánhoz vigyem, a kiknek szekerén voltam utazandó.

Aztán nevettem. Őszintén, szívből
Azon, ki ilyet mondhatott.
Ép úgy, mint mikor a földszintről
Megkacagjuk a karzatot.

Mi gondom ábrándos álmokra,
Mit nekem képzelt ideál.
Mikor az égből ideolpva
Elöttem testesülten áll.

Madonna, barna szép Madonna,
Ezernyi baj, veszély jöhet,
Onért szívesen odadom a
Boldogságomat, üdvömet.

Gál Zoltán.

Tollrajzok a régi Debrecenről.

Papirra vetette: **Zoltai Lajos.**

(Folytatás.)

Király István és házastársa 1742-ben költ végrendeletökkel tekintélyes vagyontuk mind köz célokra hagyták. A debreceni egyháznak testálták a piac-utcai házukat, megnevezve „parochiális házul”; három malmokat az ispotályi szegényeknek; diószegi, szentimrei szőlőiket Debrecen városának (nem volt ritka ebben a korban a városról való ilyen megemlékezés); megye-

Azután elmentem a történetdőről tudakozódni, értesülni, mire megtudám azt, hogy a városház előtti Szabadság-téren állítottunk fel s onnan lesz az indulás.

8 órakor már fennállott a század a Szabadság-téren s csak sorakoztunk s szép renddel bevonultunk a városház udvarára, hol kört formálva K. Tóth Mihály lelkész a lehetőség begyűlt néptömeg előtt pásztori áldását adta reánk, kérve a magyarok szabadtó Istenét, hogy adjon sikert és győzelmet fegyvereinknek, bátorságot s kitartást egyeseknek, szabadságot a hazának s a nemzetnek.

Ezekután Poroszlay Frigyes polgármester könyhullatások között adá reánk a nép áldását s helyezé bennünk az egész város bizalmát s kötő szívünkre annak s a hazának szeretetét, becsületét, mely beszédeket mind megannyi döngő éljenzés követte.

Ezekután vezényszóra vonult ki a csapat a városház udvaráról a zenekar buzdító hangjánál, menetközben egyes rendekből kettős rendekbe fejlődve a Várad-utcai kapu felé a legszebb rendben, kísérve rengeteg néptömeg által iszonyu porféléleg közepett.

A Gállányinal megállapodott a csapat, kinek-kinek megengedtetvén még övétől elbucszni, vagy velük bucsupoharat üríteni. Ezután szekereinkre ülve folytatánk utunkat Mike-Péres, Sáránd, Derecskén keresztül s már délben B. Ufaluban ebédelénk. Mező-Keresztesen előfogatot váltva estére Várad alá érkeztünk, hol minden sietésünk mellett is már jó számmal találtunk vöröspántlikásokat, kik a püspöki laknál feltartóztattak; a többi csapatok bevarandók, hogy rendben mehessünk be a városba.

Másnap hajnaiban parancsoltatt a gyülekezés a városház előtt, hol mindnyájan szívtelen, hideg fogadtatásról panaszkodtak a váradiak részéről.

Előfogatainkat Szalontán felváltva délre Kis-Jenőbe érkeztünk, hol a többiekre várva sokáig időztünk. Estére Zerindre érve megháltunk.

Másnap 9 óra tájban indulhatánk tovább, mivel az előfogatok későn álltak ki. Simándra érkezve, már jóval több volt dél-

gyaszai szőlőjüket az ottani ekklesiának. A schola meg a diákság kész pénzt kaptak az ingóságok arát, többet 3 ezer frtnál.

A Riekl ház, melynek boltajtaja conservatív szívóssággal ragaszkodik a fehér paripán lovagló török császárt ábrázoló nagy apai cégérhez (szerencés schild ez) 1663. körül Jenei Borbély Istváné volt. 1682-ben özvegy Erdődi Jánosné a tulajdonosa. Fia Erdődi András tanácsbéli polgár öregségére adósságokba keveredvén, 1749-ben elcseserte a hesseni származásu német kálvinista nemes Geste-feld Albert kereskedő és felesége ns. Várad-i Sára varga-utcai házával, akik ezen felül 1500 v. frtot, egy öltöző köntösnek való hat rőf négy frtos angliai posztót adtak Erdődi urannak. A felpénz 20 db. körmőci arany volt.

1775-1783 közt Fényes István kalmár neve szerepel ugyanezen a helyen. 1800 körül a Pestről költözött Riekl József kereskedő birtokába jutott.

Riekl családe volt a mellette lévő fél haldas szép nagy telek is. Előttök pedig tekintélyes kálvinista polgárok bírták, — egyszerre több is, mert kisebb darabokra volt szakgatva.

1663-1672 között északi része Hodosi Jánosé, a déli Falu Jánosé, ugyanekkor birtokos itt Borbély Paluram is, 1679-ben pedig Márton Szabó An-

nél, hol az esthomályt akartuk bevarni, mivel Arad már csak egy állomás lévén, a várbeliek figyelmét nappali bevonulásunk magára vonta volna.

Sötét este volt, midőn a fogadásunkra fényesen kivilágított Aradra bevonulánk, a város végén levő hídnál előfogatainkról leszállva a városház előtti téren állítatánk fel, a nemzetőri tisztikar s a reánk váró zenekar fogadása mellett.

A derek aradi polgárság szinte vetélkedve ragadott bennünket magával, így jutottam én is Lebeda János aradi polgarhoz Tóth Sándorral.

Október 1. napja volt, midőn 3 napi utazás után kipihenve magunkat a város megnézése végett szerté szét jártunk, megnézve jövő működésünk színterét, az aradi várat is, melynek komor kapuja Berger várparancsnok parancsára már bezáródott.

Ezen időben kölesönös alkudozások folytak a város és várbeliek közt, ezek azt kívánták, hogy a város adja meg magát a várnak s annak parancsa s rendelkezése alá helyezze magát, mit a város azon válaszal utasított vissza, hogy ok egyedül a magyar miniszterium rendeleteinek fognak engedelmességet tenni s annak parancsait követni. Mire a várbeliektől az lón a felelet, hogy ha parancsát nem teljesítik, a várost lövetni fogja. A városi közgyűlés erre rendíthetetlen bátorsággal s határozottsággal s magyar nagylelkűséggel azon vég választ adá, hogy lövessék bár halomra a várost, ok szavuk mellett megmaradnak s ha tudtak ide várost építeni, fognak tudni építeni meg pompásabbat a lerombolt város romain. És azonnal mindkét részről a veszedelmes művelthez előkészületek tételtek. A várba vivő hídfő elzárattat s csapatunk annak őrzetére rendeltetett, a várhoz vezető városi utak és utcák vegei eltorlaszoltattak. A várbeliek tántorgó agyukat a vársancokra vonszoltak s a nagyobb városi épületekre — mint a város és megyeház, zsidó templom, püspöki lak — szegezve felállíták. A város és vár között, mintegy 600 folyó ölnyi hosszú téren levő s a várat környezet a kilátást vagyis inkább a város lövetését gátló gyönyörű élőfákat kivágták s midőn October 10-én

épen előrségen voltunk a hídfőnél, mely a várba vezet, megkezdtek az ágyuk működésüket, először is reánk a hídfőnél s jobbra a Maros parton álló előőrseinkre kártésván, majd nagyobb golyókkal a városra tüzelvén.

(Folytatása következik.)

A Kereskedelmi Csarnok hangversenye.

Debrecen, márc. 21.

A Kereskedelmi Csarnokról méltan elmondhatjuk, hogy egyike azon testületeknek, melyek nem szemet kaprázó esillogással és hiu jelszavak világgá vetésével akarnak elismerést szerezni, hanem komoly üzleti és lelketnemésítő művészeti célok buzgó szorgalmában küzdenek a sikerért. Megmutatta ez egylet nagyszabású tevékenységével létjogultságot, teremtett a szertebomló társadalom egy két osztálya számára egyesített otthon, hol szépen megférhet és megfér egymás mellett az üzleti élet és a vidám szórakozás, a verizmus és az idealizmus. Díestiradákat aligha kell zengenünk ez egyesület önmaga mutatja fel a sikert, mit aránylag nem hosszú fennállása óta osztalantul kivívott.

E szezonban is negyedik hangversenyvel egybekötött estélyet rendezi szombaton a Csarnok. Lapunkban többször megemlékeztünk arról a hangversenyről, melynek érdekességét különösen emelni fogja az, hogy a briliáns játékaról ismert Polonnyi Elemer fővárosi zongora művész szinten közre fog működni az estély sikere érdekében. Legnagyobb vágyakozással nézhetünk a zongoravirtuóz debütírozása ele anal is inkább, mert nekünk meg élenken emlékünkből van az a hatalmas siker, mit nemrég aratott körünkben.

Polonnyi zongoraszáma mellett különben igen érdekes es változatos lesz a program. Az egyes számokat főleg helybeli műkedvelők és a Csarnok tagjainak női hozzatartozói fogják betölteni, kiket

közönségünk jól ismer, de kiknek neveit nem aruljuk el. Lesz két énekszám, egy nagyon kedves vig monolog, komoly szavalat és hegedűszó. Szóval az est oly érdekesnek és fényesnek ígérkezik, minő talán még egyik sem volt.

Nyolc órákor fog kezdődni a hangverseny, Befejeztével tánc lesz. Hogy ez s így az estély is meddig tart, azt mi nem tudhatjuk. Ez tisztán a megjelenő hölgyek és urak számától és mulatságvágyától függ, Nagyon valószínű, sőt szinte bizonyos, hogy az estély név, másnap hajnalban veszt el érvényét.

A rendezősvgtől nyertük különben azt az értesítést is, hogy azon tagok, kik a hangversenyre szóló jegyeiket ma nem váltották be, azok holnap d. u. 2-3 órák között a Csarnok titkári hivatalában megkapathatják.

Színház.

Színházi műsor:

Márc. 22 én újdonsággal **Coralie és Társa.** Bohózat 3 felv.

Márc. 23án **Ugyanaz.**

Koldus és királyfi.

— Premier. —

Külön színházi jelentés előzte meg a bemutatót, melyen jelezte a direktor, hogy a társulat fáradságot nem kímélve új darabra készül. Az a legérdekesebb a dologban, hogy pl. az Ocskay premierje előtt csapott zaj sem nyilvánult ilyen extra reklamirozásban. Valószínűleg érezte a direktor, hogy szüksége van darabjának a reklamea. Ennek dacára azonban, mert talán a közönség is megsejtette a direktor fél-szét, csakugy tántorgott az ürességtől az egész nézőtér.

Sziklai darabja Pesten megbukott. Ir-galmatlanul, csufosan megbukott. Komjathy természetesen sietett megvenni azt, mert bizonyára olcsó volt. Ha gyenge üzleti spe-

drás. 1680-ban Görög László, az öcseséről Gyögyről reá szállott házat (Piacban, nyugoti soron), eszokról Falu János, délről Györi Ferenc szomszédságában eladja Veres Andrásnak. 1698-ban Hodosi János gyermekei, köztük Hodosi Sámuel veszprémi predikátor, mert nem lakhattak Debrecenben, atyjukról reájok szállott házukat, eszokról Baranyi Mihály, délről Comáromi János szomszédságában, 300 frton adják a városnak. Ezt a részt 1705-ben Váci János tanácsnok, imént említett Márton Szabó András veje birja, aki lassankint az egész kettős nagy telket magához váltotta. 1705-ben 100 magyar frton ezüst pénzben megveszi kabai predikátor Szikszai Sámuel nejének nejének turi Borbély E.-nek anyjáról néhai Eperjesi Borbély Jánosné Gyárfás Kataról álló s jure divisionario neki jutott faboltját, melynek déli szomszédja Etei Borbély István. Már ekkor Kis Gáspár eskütt uram neve is feltűnik a helyen. De 1728-ban ezt a saját keresményű házat Váci Jánosék vásárolják meg 570 m. frton.

1741-ben Váci Jánosné birtokában van. 1744-ben örökösétől a város megvette 1750 vonás forinton. 1830-ban a megszorult házipenzár fölsegelese végett a város három más házával együtt kőtyavetyére került. Megvette a legtöbbet ígéro ref. egyház 18501 vltófrton. Hat év mulva Ricke

Jozsef özvegye 10.000 rh. frtot ajánlott érte az eklezsiának. Pengő pénzben ki is fizette. Azóta volt a Dragota meg a Szikszay család.

Turi Borbély András fürmender s az „egetvivő asszony“ fia.

Tovább menve újított homlokzat meggett földszintes, odon két ház húzódik meg szerényen azon egy udvaron. Ezeknek is két gazdájok volt valamikor egyszerre. Volt olyan is, a kinek neve halhatatlanságot nyert Jókai Mór által. Ime a ház, a melyben az „Egetvivő asszony sziv“ című regény annyiszor emlegetett fürmendere, nemzeti Borbély András uram es az ö gögös hazastársa Fekete Maria, előbb varadi Baranyi Györgyne intrikáltak Baranyi Miklós fejedelmi komisszárius felesége, Ungvári Kata ellen, ahol kiföztek azt a gonosz eselszövényt, a melynek kibontásáért „egetföldet megmozgatva“ bámulatos hősi elszánt-sággal évtizedekig küzdött egy gyöngé nő. Ezt a titáni harcot festi Jókai ragyogó színekkel az „Egetvivő asszony sziv“ -ben.

Turi Borbély András 1679-ben vetette meg a lábát e helyen. Első feleségével, Nadudvari Borbálával együtt Rimaszombati Szabó Jánosnétul es gyermekeitől akkor vásárolt piacfelői másfel boltot, a ház végiben levő kőboltot pincésül, az udvaron

egy földkamarát s negyed rész kertet 400 frton. Borbély András, a kit Jókai fürmendernek tett meg, bár nem volt az, csak senator, egyszer jelöltetett fürmendersegre is, 1708-ban halt meg, Fekete Maria jóval később követte. Házuknak felét Baranyi Miklós, Jókai regényének főhőse, a híres es dús gazdag septemvir, a másik felét Szikszay Samuel kabai pap es felesége turi Borbély Erzsé gyermekei örökölték. — De 1724-ban ezek a magok részét eladták Baranyi Miklósnak. Ettől az egész udvart 1739. Szoboszlai Pálné Sasi Erzsébet vette meg 600 m. frton.

Majd a leánya Szoboszlai Sára, Lepsényi István koresmáros felesége örökölte.* Tőle 1761-ben váradi es mieskei Baranyi H. Miklós birtokába került, aki 3000 v. frtot fizetett érte, hogy magához válthassa nagyanyjának es septemvirális assessor atyjának házat. Ezt a Baranyi Miklóst ritka erős, határozott jelleménél fogva a XVIII. század legkiválóbb debreceni polgarai közt illeti meg a hely. Reménylen lesz alkalmam öt rövid idő mulva érdeme szerint méltatni s az Isten áldásától kísért becsületes munkásság, a rendíthetetlen akarat erő követendő példaképeül mutatni be őt.

* A Ludas csapászeket Lepsényi István építette. Ő volt benne az első csaplaros s a esárdaért, meg a hozzácsatolt kasszáloért 100 frt évi bért fizetett a városnak. Folyt köv.

kulációnk nem esal, úgy nem igen kerülhetett többbe, mint negyven-ötven forintba. Nem érte meg; bizvást mondhatjuk, nem érte meg ezt sem.

Még egyet. A társulat tagjai körülbelül érezték, hogy üres ház előtt fognak játszani. Vagy ha erről nem, arról tanulásuk (pardon! épen ezt akarjuk megcáfolni) közben meggyőződhetek, hogy vajmi kevés hatásra számíthatnak. Annál inkább kellett volna tehát igyekezniök, hogy szerepüket pompásan betanulva, legalább bátor készséggel esapták volna oda az ilyen szenzációkra különben sem éhes közönségnek azokat a sablonos közhelyeket, miket együtt operettnak nevezett ö s s z e i l l e s z t ö j ü k. Bátran lehet használnunk e kifejezést, mert különösen a zeneszámoknál bosszankodva észleltük a rengeteg reminiscenciát, mik a ma divatos és repertoáron levő ének-művek valamennyijéből össze vannak szedve.

Sajnosan jegyezhetjük azonban meg, hogy a férfiszereplők közül alig tudta egy is tisztességesen a szerepét. Neveket pusztán kimelethől nem említünk, annyit azonban kimondhatunk, hogy a szerepnemtudást főleg azoknál tapasztaltuk, a kik már több ízben léptek teljes készültséggel a lámpák elé.

P e r é n y i Margit és K á l l a y Lujza mentették meg igazán kifogástalan játékukkal és éneklésükkel a közönséget attól, hogy a nézők és hallgatók meg ne fussanak az előadás közepén.

S z i g e t i közepesen játszott. — S z i k l a i Bánffy jellemében dűnnyögte unalmasan az unalmas vicceket. A hüség kedvéért megjegyezhetjük, hogy hóna alatt szorongatta a miniatúr pártkasszát is, mely azonban bizonyára épen olyan üres volt, mint maga — a darab.

Ez a kritika. A jóhiszemű, a befolyásolatlan kritika, a melyet nem mi hanem a közönség alkotott. Direktörünk Pesten van a színészegyesület közgyűlésén. Távozott mert tudta, hogy nincs szükség idehaza rá. Tudta, hogy a darab megbukik. A közönség indignációjával természetesen mitsem törődik. Mit is törödnék? Bérlete busasan fizet, s azontul tiszta a haszon. Egy kis áldozattal talán erősen lehetne emelni e jövedelmet. De ez kellemetlen. Ocskay elég volt. Majd ha megint nagyon izgatottak lesznek a kedélyek odacsapunk közéjük egy — mit is? No például egy Felfordult világ-féle bájos eseményt.

A feltűnően rövid második felvonás után többen tüntetőleg távoztak a színházból. — Egy bérlő ajkairól hallottuk, mikor a folyosón távozott:

— És ilyenkor nincs itt a színügyi bizottság!

Igen kérem, mert a színügyi bizottság előzetes és teljes hitelt érdemlő forrásból nyert információja alapján maradt honn.

Béke velünk és e darabbal!

Ítélet a „Fehér csikó” pörében.

Kadelburg és Blumenthal berlini lakosok, mint a „Fehér csikó” c. bohózat szerzői, szerzői jog bitorlása címén pert indítottak volt a bohózat állítólagos jogtalan előadása miatt Bölöny József intendáns és Follinusz Aurél igazgató, mint a kolozsvári nemzeti színház azon időben volt vezetői ellen. Felpereseket Fekete Ignác budapesti ügyvéd — alperesek közül Bölönyt Gajzágó Manó, Follinusz Várady Aurél dr. kolozsvári ügyvédek képviselték. — Az érdekes perben a kir. törvényszék a napokban hozta meg ítéletét, a melyvel a felperesek kérését elutasította.

A h.-bagosi apagyilkos bírái előtt.

— Esküdszéki tárgyalás. —

Debreczen, márcz. 21.

A h.-bagosi titokzatos apagyilkossági bűnpörben ma már negyedik napja folyik a tárgyalás. Mint már említettük a tegnapi nap folyamán az orvosi vélemények meghallgatása után a három fegyver szakértőt hallgatta ki a törvényszék. A kihallgatás óriási meglepetést keltett. Mindnyájan egy és ugyanazt vallották.

Véleményük szerint a bűnjelként lefoglalt revolverből csak négy lövést tettek. — Több lövés eshetősége ki van zárva, mert akkor nyoma lenne a többi lövésnek is. — Azonkívül a hullából kivett golyók nem illeszthetők bele a revolverbe. Világos, hogy a bűnjelként szereplő revolvert elcsesélték, hogy hol s miként az rejtély.

A boncoló orvosok kihallgatása ismét meglepetést hozott.

Dr. M u s s ó k kijelenti, hogy a lolt-testben két ép és egy törmelék golyót találtak, az exhumálásnál pedig egy ép és egy törmelék golyóra akadtak.

S z e l e c z k y esendőrösvezető azt vallja, hogy a bűnjelként szereplő revolver nem az, a melyet ő elkobozott. Arra határozottan emlékszik, hogy az sokkal rozsdásabb volt.

Elnök: Kinek adták a bűnjeleket miután elkobozták.

S z e l e c z k y: A derecskei járásbírósnak.

Majd Fibrik jegyzőt kérdezték meg.

Mikor jegyző ur átvette a bűnjelt szereplő revolvert, elzárta, vagy olyan helyen tartotta, ahol hozzá lehetett férni?

Nem volt elzárva. Irodám asztalára tettem. Kieserélhetette akárki.

A tanúkihallgatás után elnök a boncolás iratait olvasta fel, majd a bűnjeleket mutatta fel a vádlottnak.

— Ismeri ezeket a tárgyakat?

— Sohasem láttam, jelentette ki a vádlott!

A bizonyítási eljárás befejeztével a kir. ügyész az elnök felhívására következő kérdést tette az esküdtekhez:

Bűnös-e K. Varga Lajos abban, hogy 1900. február 21-én este Hajdu-Bagoson K. Varga János ndvarán K. Varga Jánost előre megfontolt ölési szándékkal több revolver lövéssel megölte.

Az ügyész kérdését úgy az esküdtek, mint a védő elfogadták. A védő nem kívánt kérdést feltenni, a törvényszék visszavonult a maga részéről felteendő kérdések megállapítására.

A perbeszédék.

Délután fél öt órakor kezdette meg Horváth István dr. közvédő, alügyész vádbeszédjét. Hatalmas szónoklatot tartott az ügyész. Szépen kidolgozott, jogi érvekben gazdag, tárgyilagos volt mindvégig. Nagy hatást gyakorolt az esküdtekre a vádbeszéd, a mely mindvégig lekötötte azok figyelmét. Részletesen foglalkozott a terjedelmes bűnüggyel és kiterjeszkedett annak

minden fázisára. Beigazoltak tartja a vádat K. Varga Lajossal szemben és kéri az esküdteket, hogy mondják ki őt bűnösnek. A Btk. 278. §-ába ütköző gyilkosság büntette miatt emelt vádat, a melyet a törvény kötélt általi halállal rendel büntetni. De ez ne felemlítse meg az esküdteket — ugymond — mert az ítélet kiszabásával bizton számíthatunk a törvényszék bölcs belátására. Este hat órakor ért véget a vádbeszéd.

Kévéssel hat óra után

Kálmánczhelyi József dr. védő emelkedett szólásra s három óráig tartó, nagyszabású védőbeszédjét terjesztette elő. Rövid bevezetés után áttért a tárgyalás anyagának összegezésére s oda konkludált, hogy védenca tökéletesen ártatlan. Egyetlen terhelő momentum sem merült fel ellene a A vizsgálat alkalmával tett beismerő vallomása nem bizonyít bűnössége mellett, mert csak esendőr presszió hatása alatt vallott, úgy szólván szuggerálva volt védenca a beismerő vallomásra — ugymond. — Sorra boncolja ezután vádbeszéd argumentumait s végül kéri az esküdteket, hogy mondják ki a nem bűnöst, adják vissza egy ártatlan ember szabadságát.

A replikák.

A védelem előterjesztése után a törvényszéki elnök este fél 9 órakor fel üggesztette a tárgyalást, melyet ma reggel 9 órakor a kir. ügyésznek a védőügyvéd beszédjére való replikája nyitott meg.

Horváth kir. ügyész nagy jogitudással s bizonyítékok egész halmazával replikázott, beigazolva látja a bűncselekményt s a vádat fentartja.

Kálmánczhelyi védő válaszlott ezután hosszasan, védenecének ártatlanságát hangoztatva.

A vádlott védőbeszéde.

A védő replikája után elnök megkérdi a vádlottat akar-e ő is még védelmére valamit felhozni.

Vádlott: Igen.

Szinte siró hangon szólal meg:

Esküvel kötelezem magam, hogy 1900 febr. 21-én édes apámat meg nem öltem...

Elnök: Ezt már elmondta.

Vádlott: A k k o r m á s k é p k e z d e m !

Jobb kezét szívére teszi s a következőket mondja:

Itt állok a m. t. esküdt bíróság előtt, mint egy ártatlan, bűn nélkül való ember, de nem tudok a gyilkosságról semmit, hanem a szíveket és veséket vizsgáló Isten előtt is, ki szinte tudja ártatlanságomat. Ártatlan vagyok, mert tudom miután én nem öltem meg apámat, ártatlannak mondtam s tartom magamat s a veséket s a szíveket vizsgáló Isten ki fogja deríteni ártatlanságom.

Ennélfogva kérelmezem azt, hogy mentsenek fel, mert ártatlan vagyok.

A kérdések.

Elnök azután megkérdezi, hogy a kérdéseken akarnak-e módosítani.

A kérdések változatlanok maradnak.

Felolvassák ezután a végleg megállapított három kérdést.

Első kérdés:

Bűnös-e K. Varga Lajos abban, hogy 1900. év február 21-én este H.-Bagoson

K. Varga János udvarán K. Varga Jánost előre megfontolt ölési szándékkal több revolver lövéssel megölte?

Második kérdés:

Bűnös-e K. Varga Lajos abban, hogy 1900. év február 21-én este H.-Bagoson K. Varga János udvarán K. Varga Jánost szándékosan több revolver lövéssel megölte, anélkül hogy szándékát előre megfontolta volna?

Harmadik — mellék-kérdés:

Ha igen ezen esekelményt felmerülő rokonai ágon követte-e el?

Szeőke István dr. elnök ezután összegezi a tárgyalást, utmutatást ad az esküdteknek.

Gyönyörűen, érthetően s nagy jogitással magyarázza az esküdteknek mi a feladatuk, a törvényt, a törvény szakaszait, művelési körüket s a feltett kérdésekre adandó feleleteknek jogi következményeit.

Ennek befejeztével átadja — déli 12 órakor — az esküdteknek a kérdést, kik nyomban visszavonultak a verdikt meghozatalára.

A verdikt.

Pont egy órakor hirdette ki Fábrián Lajos Mór az esküdtek főnöke az esküdtek verdiktjét.

Az első kérdésre:

Bűnös-e K. Varga Lajos abban, hogy 1900. év február 21-én este H.-Bagoson K. Varga János udvarán K. Varga Jánost előre megfontolt ölési szándékkal több revolver lövéssel megölte?

Az esküdtek **hétnél több igennel feleltek**, vagyis **K. Varga Lajost bűnösnek mondták ki**.

Ezután elnök felszólította a közvádlt. tegye meg indítványát az ítélelhozatalra nézve.

Horváth kir. alügyész közvádlt azzal kezdi szép beszédét, hogy sikerült az igazságnak diadalmaszkodni. A közvádlnak kötelessége az igazság kiderítésén fáradozni, köszönetet nem mond az esküdteknek, mert hiszen azoknak is lelkiismeretbeli kötelességük az igazság kiderítése s a bűnös bűnhődése.

Ezután arra kérte a törvényszéket, ítélje el vádlottak a btkv. 278 §-ba ütköző gyilkosság büntette miatt.

Enykitő körülménynek kéri betudni a vádlott büntetlen előéletét, hogy vádlottal apja nem bánt oly jól mint testvérel, továbbá alacsony műveltségű fokát s tettéinek horderejét nem tudta felfogni.

Súlyosító körülménynek kéri azt betudni, hogy a gyilkosságot édesapján követte el. Kéri, hogy vádlott az eddig felmerült összes bűnügyi költségekben elmarasztalják.

Kálmán hely dr. védő szolt ezután. Kéri a törvényszéket, hogy már az ügyész által is felhozott enyhítő körülményeket vegye tekintetbe beösmérő vallomását is, melyet a vizsgálóbíró előtt tett s tekintve még azt is a törvényszék, hogy

a vádlott oly fiatal, hogy idővel még a háza hasznos polgára is lehet.

A btkv. 91. s 92. §-ainak figyelembe vételével a vádlottra a legenyhébb büntetés kiszabását kéri.

Ezután megkérdezte elnök a vádlottat akar-e valamit még mentiségére felhozni.

Megilletődés nélkül cinikusan felel:

Azonkívül nincs!

Nagyon szomorú ítélet!

Az ítélet.

A törvényszék ítélelhozatalra vonult vissza s Szeőke István dr. elnök félórai tanácskozás után kihirdette az ítéletet:

Ő felsége a király nevében!

A debreceni törvényszék, mint esküdtt-bíróság az esküdtek marasztaló verdiktje alapján K. Varga Lajost a btkv. 278 §-ba ütköző s e szerint minősülő gyilkosság büntette miatt a 92. § alkalmazásával a mai naptól számítandó 15 évi fegyházra ítéli.

A törvényszék ezenkívül 10 évi hivatalvesztéssel is sújtotta a vádlottat. A vizsgálati fogságtól 8 hónapot kitöltöttnek veszt s ezt büntetésébe betudják.

Elmarasztalta még vádlottat 978 korona 26 fillér eddig felmerült és a felmerülő tartási költségek megfizetésében.

A vádló súlyosbításért s a 92. § alkalmazása miatt semmiségi panaszt jelentett be.

Védő szintén semmiségi panaszt jelentett be.

NAPI HIREK.

A kaszinó estélye.

Debrecen társadalmának egyik előkelő találkozó és szórakozó helye a kaszinó, elhatározta, hogy helyiségében elevebb életet viasz be, a tagok családjának bevonásával estélyeket rendez. E végből megbizta Csóka Sámuel, Lovász János, dr. Kérészy Zoltán, Miskolczy Lajos, Pákozdy Sándor, dr. Tüdös János, Bodnár Géza tagokat, hogy az estély rendezése dolgában értekezzenek. A megbizott tagok abban állapodtak meg, hogy az első kaszinó estélyt április 14-én fogják megtartani. Az estély minden tekintetben fényes lesz, részletes programját pár nap múlva állapítja meg a rendezőség. A hölgyek kényelméről, kik ez alkalommal először jelennek meg a kaszinóban, minden tekintetben gondoskodva lesz.

A kaszinó minden tagja oda törekszik, hogy az első estély megnyitója legyen a kedélyes multságok sorozatának, mely Debrecen társadalmi életébe új vért, éleveséget visz be. Az estély az eddigi megállapodás szerint hangversenyyel fog kezdődni. Azután a hölgyek megtekintik a kaszinó helyiségeit, majd Hauser Bertalan a kaszinó új vendéglősenek hideg buffetje fog a vendégek rendelkezésére állani, végül pedig a Magyar ifiak zenekara fog táncdarabokat játszani. Az előkészületekből ítélve az első kaszinó-estély társadalmi eseményszámba fog menni.

Öngyilkos pincér.

Egy nagybeteg embernek adta ma délelőtt a kin, a szenvedés a kezébe a gyil-

kos fegyvert. Ha jó s János 42 éves férfi pincér volt valamikor, míg a betegség ágyba nem döntölte. Szívs vesebaja volt s keresetképtelenné vált az életerős ember s öt gyermekével s feleségével együtt a legnagyobb nyomornak nézett eléje. Hat havi súlyos szenvedés után megsokalta az örökös nyomoruságot, fegyvert kerített valahonnan s ma délelőtt míg a felesége távol volt hazulról, egy jól irányzott lövéssel szívébe lőtt, a jajveszékélő feleség már csak férjének a hidegülő tetemére borulhatott.

Csakhamar megérkezett a rendőrség kiküldöttje, Szőcs rendőrbiztos s dr. Kenyeres Elek tb. ker. orvos, akik gondoskodtak róla, hogy a hullát a közkörház halottas kamrájába szállítsák. Az öngyilkos pincér két levelet hagyott hátra. Az egyiket a sógorához címezte, a másikat a feleségének szolt, a sógorának a kinnek az óráját is hagyta — ezt írja:

Kedves sógor!

Ezt a szép órát neked hagyom. Tartsd meg örökre! Jó helyre temessetek el!

János.

A másik levél így hangzik:

Kedves feleségem!

Tovább nem bírom semmifélefépen a szenvedést. Borzasztó kin! Tisztelek minden rokon és a szomszédokat. Engedjenek meg.

Hajós János.

A Göncy egyesület közgyűlése.

A Göncy-egyesület debreceni járáskörének 1901. márc. hó 23-án délután 2 órakor Debrecenben, az Országos Tanítói Arvaház nagytermében Kozma László elnöklésével ülést tart.

Debrecenbe nem lesz orfeum.

Debrecenben nem lesz ezután orfeum. Boczkó Sámuel rendőrfőkapitány egyszer és mindenkorra megtagadta az engedélyt az orfeum igazgatóktól. Angelotti, Mezey kértek engedélyt, de nem kaptak. Az orfeumok helyett cirkuszok jönnek. — Itt lesz a Barnumé — ezenkívül két hétig Fekete Ede cirkusza. — Az orfeumokat tehát kárpótolni fogják a cirkuszok.

Öngyilkossági kísérlet.

Napokelött a sárándi állomásfőnök ellen rablótámadást követtek el. A tetteseket elfogták Rostás Ferenc s társai híres kóbor cigányok személyében s a debreceni törvényszék fogházába kísérték őket. Rostás sehogy se tudott beletörődni, nem tudta megszokni a börtönt s tegnap öngyilkossági kísérletet követett el. A cellájában lévő törülközőt összeesavarta s arra felakasztotta magát. Tettét az ör idejekorán észrevette s levágta. Délután újabb öngyilkossági kísérletet követett el a rablófőnök, Neki szaladt a vaságyának s abba verte a fejét — nagyobb kárt azonban nem tett. Most éjjel nappal egy börtönőr ügyel fel rá.

Az izr. hitközségi tagok figyelmébe.

Értesítetnek a t. tagok, hogy a Deák Fegencz u. templomban az istentisztelet további rendelkezésig a következő időben fog tartatni: Szombat d. e. 10 órakor, d. u. 4 órakor, köznapokon reggel 6 órakor, este valamint péntek is 6 órakor.

Négy hallgatag rab.

Maholnap felesztendeje lesz, hogy Szedged mellett a baktói csőzházban titokzatos körülmények között lelőtték Tari Pirost és súlyosan megsebesítették Tarit mag a feleségét. A vizsgálat — mint azt annak idején részletesen megírtuk — csak annyit tudott kideríteni, hogy a gyilkosság Manicheer fegyverrel történt, a tetteseket azonban maig sem tudták kinyomozni. Az a négy katona, a ki a gyilkosság gyauujával terhelve, az aradi sáncfogságban ül, konokul hallgat s Péchy őrnagy hadbíró, a ki a vizsgálatot vezeti, ma is csak ott van, ahol kezdetben. Azóta már vagy száz embert kihallgattak, de senki sem tudott olyan felvilágosítást adni, amiből határozottan lehetne következtetni a bűnös személyére. A legtöbb gyauok szól Tatar Mihály közlegény ellen, aki már az ilavai feg házban is ült azelőtt. Hanem ebből sem lehet kivenni a való mást.

Letartóztatott család.

Ügyes fogást tett vasárnap a kassai rendőrség. Rosenberg Sándor szelhámos ügynök, a ki a minap Eperjesen egy ottani nagykereskedő nevére 4500 koronára szóló váltót hamisított, s mikor még idejekorán észrevettek a csalást megszökött. Kassan a vasúti vendéglőből ellopott 36 darab ezüst kanalat és magával vitte a főpincér értékes bundáját is. A főpincér rögtön följelentette a tolvajt, a kinek pontos személyleírását tudta adni, mert ott ebédelte volt a vendéglőben, s így követte el a lopást. A kassai rendőrségnek sikerült is rátennie a kezét a veszedelmes emberre, akinél megmozdításakor egy Horovitz Hermann kassai kereskedő nevére hamisított 600 korona értékű váltót, különféle hamis ízlést megbzó leveleket, és egy esomó, különféle összegekre kitöltött váltóúrlapot találtak nála, a melyekre még nem voltak odahamisítva az aláírások. A család ügynök, a kinek sok minden van a rovásán, a kassai ügyesség fogházában várja a sorsát.

Damjanich János szobra.

A szabadságharc legvitézebb tabornokának, a szolnoki esata hősenek emléke iránt igaz hazafias kegyelettel viseltetik Szolnok város közönsége. A város egyik szép terét a rettenthetetlen és legyőzhetetlen hős nevére Dmjanich térnek neveztek el. A esata felszazados elfordulása alkalmából Magyar Gyula szolnoki tanító indítványára nagyobb küldöttség tisztelgett a hős tabornok özvegyénél, a szolnoki esata színteret ábrázoló remek kietelű képet nyújtván át a nemes urnónek. A most megtartott március 15-iki ünnepélyt követő kasszinói társasvácsorán meg Kerekes Geza városi ügyész, a függetlenségi Kossuth párt elnökének nagyhatású szavai következtében elhatározta a lelkes közönség, hogy szobrot emel annak a nagy embernek, kinek neve és dicsősége Szolnok városával összeforrott. A lelkesítő beszéd hatása alatt már a vácsoránál 300 korona gyűlt be a fölállítandó szoborra.

Általánosan elismerik

ugy nálunk, mint külföldön, hogy a Mauthner-fele gazdasági és kertü magvak, gyakran háromszor akkora termést adnak, mint sok másféle magvak. — Különösen impregnált csillagjegyű repamagvai ritkítják párjukat és össze nem tévesztendők más utánzott hasonló védjegyű, de nem impregnált repamagvakkal. A Mauthner-fele magok tehát felülmulhatatlanok és gazdáink csak helyesen esleksenek, ha magszükségletüket mindig Mauthner-fele magokkal fedezik.

Színészek.

márc. 21.

Minden évben ilyenkor, virágvasárnap idejében rügy fakad a fán, virágot ereszt a kikeleti hóvirág és megjelennek a nagy és és változatos forgalmu Kerepesi-uton a színészek. Ezek a mi saját külön fecskéink, a fővárosnak ebben a részében. Megjelenésük időpontjában a tavasz hirdetői. Barátoságos fecskék, a melyeket sajátos bizalmasággal, vonzalommal, érdeklődéssel néz az ember.

Szárnyuk bár gyakran meg van tépve, meglátszik mindeniken, hogy egykoron magasra lörő vágygyal bizta magát a szelek járására, a sors útjára.

Most színész-kongresszus van a fővárosban. Minden évben szokott lenni; de fontosságra ez a mostani kiemelkedik. Tervben van a színészet országos felügyeletével és ellenőrzésével kapcsolatban, új szervezete a vidéki színészetnek. Új beosztás, osztályozás, kerületek megjelölése és elhatárolása stb. a mi mind igazgatóra, színészre és a magyar színészet jövődjé fejlődésére nézve nagy és jelentékeny fontossággal bír. Ezt kell most megvitatni.

A cél: lehetőleg biztosítani a vidéki színészet existenciáját, a nagy és kis társaságok életét, úgy hogy az egyik ne rontsa és ne károsítsa a másikat. Az érdekkörök megóvása: a legnehezebb része a feladatnak. A mint hogy egyáltalán a legnehezebb feladatok közé tartozik: szervezetet adni a színészetnek, mely a legrszabadabb pálya a világon.

Az ilyen szélesterü pályát, a mely fölé tömegesen tödülnek hivatott és hivatatlan aspirációk egyaránt az ilyen rendben tartani s mind erkölcsi s mind pedig anyagi tekintetben egységes és szervezett keretben foglalni; ez, mondom, a legnehezebb feladatok közé tartozik. Szinte esoda, hogy ez a dolog mégis sikerült: a szervezet a színész-egyesületben meg van s erős kézben jobban, gyenge kézben kevésbé sikeresen működik, de megvan s ez a fő.

Az elhunyt századot, a melynek már annyi nevet adtak, bizvást elnevezhetik a színészet századának is. E században fejlődött a színészet általános művészi színvonalra, ebben fogadták be a régi elismert művészetek sorába. Alig néhány évtizede, hogy a színészetet kezdik társadalmi elismerésben is részesíteni, azon a réven, hogy ez a művészet, mint művészet, roppant mód megnőtt közkedveltségben és népszerűségben.

Valamikor a színpadra-lépés iszonyu elhatározás volt; minden valamirevaló család kitagadta gyermekét, ha beállott komédiásnak Manapság a tehetség, a siker a dicsőség, a nagy közönség hódolata, a hírnév, de sőt a szegénység és kenyérkereset kenyszerűsége mindent igazol. A színészet hovatovább a recipiált életpályák közé jut, emelkedéséhez nem is kellene más, csak annyi, hogy egyedül a tehetség adjon utlevelet erre a mozgalmas szép pályára. Ma úgy áll a dolog, hogy a színészethez vajmi könnyen lehet hozzá férközni s mert nagy sikerek és fényes diadalok árasztanak esábitó varázst reá; ellepik tömegesen tehetetlen vagy hajótörött existenciák, gyakran olyan utlevéllel, a melyre egyáltalán nem a művészi tehetség van ráírva.

Nem tudom, hogy ezek a jelenségek bele tartoznak-e a mostani kongresszus keretébe. A kerületek új beosztása közben nem kellene e gondolni a színész és igazgató közötti viszonynak olyatén szabályozá-

sára, hogy a tehetséges színész kellő védelmet találjon, a rendelkezésre kész színész-sereg értékesökkentő hatásával szemben? S nem kellene hathatósabb védelmet biztosítani a kezdőtehetségnek egyes lelkiismeretlen igazgatók kapzsiságával szemben.

Igaz ugyan, hogy a színész ma is könnyüvéru, lelkes és gondtalan, s a pálya szépségeért és a jövő mámoráért örömet tűr szegénységet és nyomort is. Igaz, hogy az igazi színészvér ma is úgy érez és úgy gondolkodik, hogy taps és dicsőség nélkül egy hajtófát sem ér az élet. De azért mar annyira van, hogy a bármí viharos kihívás is csak úgy tudná kárpótolni egyheti koplalásért, ha hogy látná, hogy vele koplal a direktora is. S van egy néhány olyan direktor, a ki gömbölyüre és gazdagra hízik, miglen a tagjai rongyoskodnak és nyomorognak.

Ezt az állapotot is rendezni kell a színészet egyetemes érdekének, a pálya megbízhatóságának, a tehetség értékének s a méltányosságának és igazságnak megfelelően.

Lóversenyek Debrecenben.

Debrecen, március 21.

A debreceni lóversenyeket jövő hó 27-én és 28-án tartják meg. A debreceni lovaregylet a lóversenyek idejére a következő feltételeket állapította meg:

Első nap.

Szombat, április 27-én.

I. Nyeretlenek eladóversenye. 1000 korona a győztesnek, 200 korona a második lónak. Egyleti díj. Távoltság kb. 1600 méter.

3é és id lovak számára. Beíratási díj 10 korona; további 20 korona az indulóktól.

II. Debrecen sz. kir. város díja. 100 drb. es. és kir. arany, melyből 90 arany a győztesé és 10 arany a második lóé. Ezenkívül 100 korona (egyleti díj) a második lónak. Távoltság kb. 2000 méter.

3é és id belföldi felvér lovak számára, melyek még 1800 korona értékű sikversenyt nem nyertek. — Legalább két különböző tulajdonos lovának kell indulni, hogy a díj kiadassék. Beíratási díj 10 korona; további 20 korona az indulóktól.

III. Hor.obági díj. 1500 korona a győztesnek. Adja a földművelésügyi m. kir. Minister. 200 korona (egyleti díj) a második lónak. Távoltság kb. 1600 méter.

3é és id lovak számára, melyek 1900 és 1901-ben 1800 korona értékű versenyt nem nyertek. Beíratási díj 20 korona; további 20 korona az indulóktól.

IV. Eladóverseny. 1200 korona a győztesnek, 200 korona a második lónak. Egyleti díj. Távoltság kb. 2000 méter.

3é és id lovak számára, melyek 1900 és 1901-ben 1800 korona értékű versenyt nem nyertek. Beíratási díj 10 korona; további 20 korona az indulóktól.

V. Hadsoregi gátverseny. 1000 korona a győztesnek, 300 korona a második lónak, 100 korona a harmadik lónak. Egyleti díj. Távoltság kb. 2400 méter.

A es. és kir. közös hadsereg és a m. kir. honvédség tényleges állományu tisztjei és tiszthelyettesei tulajdonában levő oly 4é és id lovak számára, melyek a folyó év január elseje óta nyilvános idomár keze alatt nem voltak, és a melyek 1900 és 1901-ben 1800 korona értékű gátversenyt nem nyertek. Beíratási díj 10 korona; további 20 korona az indulóktól.

VI. Eladók akadályversenye. 1000 korona a győztesnek, 200 korona a második lónak. Egyleti díj. Távolság kb. 3200 méter.

4é és id lovak számára, melyek 1900 és 1901-ben 1800 korona értékű versenyt nem nyertek. Beíratási díj 10 korona; további 20 korona az indulóktól.

Második nap.

Vasárnap, április 28-án.

I. Nyeretlenek versenye. 1000 korona a győztesnek. Adja a földművelésügyi m. kir. miniszter. 200 korona (egyleti díj) a második lónak. Távolság kb. 2200 méter.

2é és id lovak számára. Beíratási díj 10 korona; további 20 korona az indulóktól.

II. Totalisateur-verseny. 1500 korona a győztesnek. Adja a földművelésügyi m. kir. miniszter. 200 korona (egyleti díj) a második lónak. Távolság kb. 2400 méter.

3é és id lovak számára, melyek 1900. és 1901-ben 1800 korona értékű versenyt nem nyertek. Beíratási díj 20 korona; további 20 korona az indulóktól.

III. Nyulási gátverseny. 1200 korona a győztesnek, 200 korona a második lónak. Egyleti díj. Távolság kb. 2400 méter.

4é és id lovak számára, melyek 1900. és 1901-ben 1800 korona értékű versenyt nem nyertek. Beíratási díj 10 korona; további 20 korona az indulóktól.

IV. Hadsereg akadályversenye. 1000 korona a győztesnek, 500 korona a másodiknak, 100 korona a harmadik lónak. Egyleti díj. Távolság kb. 4000 méter.

A es. és kir. közös hadsereg és a m. kir. honvédség tényleges állományú tisztjei és tiszthelyettesei tulajdonában levő oly 4é és id lovak számára, melyek a folyó év január elseje óta nyilvános idomár keze alatt nem voltak és amelyek 1900 és 1901-ben 1800 korona értékű akadályversenyt nem nyertek. Beíratási díj 10 korona; további 20 korona az indulóktól.

V. Szent-Györgyi akadályversenye. 1500 korona a győztesnek, 300 korona a másodiknak, 200 korona a harmadik lónak. Adja a „Magyar Lovaregylet” a m. kir. földművelésügyi miniszter által engedélyezett subventióból. Távolság kb. 4800 méter.

4é és id lovak számára, melyek 1900 és 1901-ben 1800 korona értékű versenyt nem nyertek. Beíratási díj 20 korona; további 20 korona az indulóktól.

VI. Vigaszverseny. Eladóverseny. 1000 korona a győztesnek, 200 korona a második lónak. Egyleti díj. Távolság kb. 1600 méter.

Oly lovak számára, melyek a folyó évi debreceni meetingen indultak, de sem sikert, sem akadályversenyt nem nyertek. Beíratási díj 10 korona; további 20 korona az indulóktól. Nevezés kötelező mindazon lovakra, melyek a folyó évi debreceni sikk-gát- és akadályversenyekre nevezve lettek.

VII. Mezei gazdák (földészek) versenye. 220 korona. Egyleti díj.

Futhatnak hajdumegyebeli és Debrecen sz. kir. városi mezei gazdáknak saját oly lovai, melyeket a bíróság elfogad. Távolság a pályán egyszer körül, nyereg nélkül lovagolva. Nyeremény az elsőnek 100 korona, a másodiknak 60 korona, a harmadiknak 40 korona, a negyediknek 20 korona. Bejelentés felőrával a futás előtt. Legelőbb négy különböző tulajdonos lovának kell indulni, hogy a díj kiadassék.

Nevezési zárnap és árbejelentési határidő. 1901. április hó 17-én esti 10 órakor.

Nevezni lehet Engeszer József egyleti lótkár urnál Debrecenben, Szt.-Anna-utca 31. sz. alatt.

CSARNOK.

A ki nem a szívére hallgat.

Kársadalmi regény.

A „Debreczen” számára írta: **Vajda József.**

Folytatás.

Nem vagyok már semmi. (19)

„Nagyon örülök, de én azt hittem . . .”
„Csak ülj le és érezd magad otthonosan, ma a mi vendégünk vagy.”

„De hol van Ottília?”

„Hát nem látod?”

„Hisz én vagyok tubicám, nem ismerem?”

„Signora, bármennyire tiszteltem Önt, de én azt hittem, hogy Virághegyi Ottiliát, Hideghkuty Gedeon ur nejét találok itt!”

„Hisz jól gondolta, az vagyok, de ugye megváltoztam!”

Mindenható Isten, álmélkodék Gerő, hová jutottam, micsoda játék ez? Ha ez az ember . . . ej, hallucináció, az nem lehet, egy katona olyan gyalogozó tette nem képes. De a homályt el kell osztatni! Nem tett hát egyebet, mint belelódította magát egy fauteuilbe s úgy tett, mintha Ottília nem is gondolna, Nevetett, csak úgy szórta a martialis viceket, de . . . nem ivott! Ha ráerőszakolták, egy kedvező pillanatban az asztal alá öntötte.

Hej, pedig de drága italok voltak azok, különféle pezsgők, milyeneket már láttunk, melyeknek a neveit Gerő, ha a nyelvet ki nem akarta törni, nem tudta kimondani. És az az ismeretes cukorkahalmaz!

Jól látta, hogy le akarják itatni, de nincs annyi!

„Hát ugy-e, hogy vig élet ez mérnök barátom, neked ilyenre nincs időd. Látod, mióta nős vagyok, én rá-erek. Szép asszony feleség és habzó pezsgő az élet quintessenciája!”

„Én nem találok!”

„Mit, talán nem érzi jól magát az én társaságomban — pattant föl a tancosnő — ez nem szép Öntől!”

„Signora, én az Ön egészségére iszom. Most pedig te beszéld édes hazigazdám, hogy telnek a mézes hetek?”

„Oh nagyszerűen, legutoljára Mentonban voltunk . . . azaz, hogy csak oda akartunk menni; de közel voltunk hozzá, Cap-Martin-ban, a mely mintegy felőrányira van Mentontól.”

„Szokatok-e haza is írni?”

„Hogyne, ha valahol megállapodunk, mindig írunk haza, ugy-e Zephirinám?”

„Oh igen, de ne lopjuk hiába az éjjelt, töltsön a fejébe egy pohár Mummot édes Hajnal ur, ne busuljon, jó asszony lesz abból a lányból. Vagy most is azon a másik Ottilián törí a fejét, a kinek a helyén most én ülök? De hát már az . . .”

„Mehalt — hazudta Hideghkuty — lezuhant egy szikláról Cap-Martinban . . .”

„Nem hazudsz főhadnagy ur, — tört ki végre az elkeseredés Gerőből — az nem lehet, te csak ördögi tréfát akarsz velem üzni. Akarom tudni, hogy hol van, hogy mondjam neki . . .”

„Hátrább az agarakkal barátom, lassan a testtel, csak nem akarsz engem kérdőre vonni?”

„Csak kérlek, mert biztosan tudom,

hogy itt valamit szerencsétlenség történt s te itt e . . .”

„Uram, engem is sért, tudja meg, hogy én nő vagyok!”

„Meghajlok nőiessége előtt signora, de hová tettek Ottiliát, — mert ön is tud róla!”

(Folyt. köv.)

Nyilt-tér.

Igazgatósági határozat folytán a betéti kamatláb 1901. ápril 1-től $\frac{1}{2}$ % al leszállítatik.

Debreczeni ipar és keresk. bank.

Nyilvános köszönet

Wilhelm Ferencz urnak, gyógyszerész Meunkirchenban Alsó Ausztria, az antirheumaticus és antiarthritikus vértisztító theak feltalálójának. Köszvény és rheuma izmus elleni vériszíó.

Ha itt a nyilvánosság elé lépek, azért történi, mivel első sorban kötelességemnek tartom Wilhelm gyógyszerész urnak Neunkirchenben szolgálatiért, melyet vértisztító teája által kínzó rheumatizmus szenvedéseimben teljesített, köszönetemet kifejezni és aztán, hogy másokat is, kik ezen irtózatok betegsége esnek, emekitendő teára figyelmeztessenem. A kínzó fájdalmakat, melyeket minden idő változtatásnál az összes tagjamban szenvedtem és amelyetől semmi, éle gyógyszer sem a Bádeni kénfürdők meggyógyítani nem tudott — nem vagyok képes leírni. Almatlanul hánykolódtam ágyamban, étvágyam szemlátomást elmul, kínzásom egészen elhomályosult és egész testem elfogyott. A fenti tea heti használata után fájdalmaimtól teljesen megszabadultam — és még most is, miután már 4 hét óta nem iszom teát, egészséges vagyok, testi erőm is megjavult. Erős a meggyőződés, hogy mindenki, aki hasonló bántalmaknál ezen teánál keres menedéket, annak feltalálóját, WILHELM FERENCZ urat, úgy mint én, áldani fogja.

Kitűnő tisztelettel

(2) **Butschin-Streitfeld grófné**

alezredes neje

Kapható minden gyógyszerárban.
Debreczenben **Tóth Béla** gyógyszerárban

Nestlé-féle gyermekliszt

legkínóbb tápszer

kis gyermekeknek

Egy doboz 1 k. 80 fillér. Próbadohoz 1 k.

Nem szükséges tej hozzáadása.

Elválasztás esetén ezen régi ki, robált, 30 év óta bevezetett tápszer a legkínóbb szoptatott gyermekeknek.

Diarrhoe és hányás kizárva.

Évi gyártmány 35 millió doboz, napontai tejszükséglet 132.000 liter.

Nestlé-féle condem tej ezukorral 1 doboz 1 kor. Ugyanaz ezukor nélkül „Viking” ujdonság 1 doboz 1 kor.

Központi szétküldés: **F. BERLYAK**

Bécs, 1, Naglorgasse 1.

Elárúsítás minden gyógyszerárban és drogueriában.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Alig használt vetőgépek felülnő olesó árban 15, 17, 19, 21 sorosok Zaladrill, Schuttlevorth és Umrath-féle, előnyös fizetési feltételekkel. Cséplőgéprezsek, szíjjkerekek, vasajtók, vasrácsok és kerítések Klein Jakabnál Piacz-u. 26. Nagytözsde udvarán.

Ugyanott legmagasabb napi árban vesznek óeska vasat és minden fémel.

Szép bajusz nyerhető rövid időn a híres „Hajdusági pedró” használatával. Egy doboz 40 fillér. Kapható Debreczenben Toth Béla gyógyszerárban, valamint a készítő Grósz Nagy Ferencz gyógyszerésznél H.-Szoboszlón.

Gyarmathy János mészáros
Dégentfeld-tér 9 sz. (Csapó-u. sarok.) Husárak: I. rendű 50 kr. II. r. 44 kr. I kgr. rostélyos 5 szeletbe. Friss és füstölt sertés-hus napi folyó árnál 4 krral olesóbban. Vegyes hideg felvágott állandóan friss. Virslí és szavaldé dbja 4 kr. Az üzlet reggel 6-tól este 8-ig nyitva Főüzlet Bethlen-u. 29. (saját ház.) Itt a husárak: I. r. 48 kr. itt is mindenféle hentes cikkek kaphatók. **Vendég-lősöknek megfelelő árengedmény!**

Önkéntes árverés.

Alólirott közhírré teszem, hogy Debreczenben a

Kossuth-u. 31 sz. házamat, mely a debr. 3271 sz. telekjegyző-könyvben A I. I. rend. és 3515 helyrajzi szám alatt van nevemen bekebelezve és a melynek területe udvar és kerttel 475 négyszögöl és évi jövedelme 2400 kor., f. é. **márczius hó 25-ik napján délelőtt 10 órakor** általam **Balogh Géza** debreczeni kir. közjegyzőnek Kossuth-u. 9 sz. a. lakásán levő iroda helyiségében megtartandó önkéntes árverésen eladom, ahova árverezni szándékozókat meghívom.

Eladó üzlet.

H.-Böszörményben, a fő-
utczán levő 46 éven át fenn-
tartott, bélyeg és váltó áru-
lással berendezett

fűszer

és vaskereskedésemet,

a berendezéssel együtt

jutányosan eladom.

Értekezhetni alólirott nál

Lányi Márton.

כשר של פסה

A közelgő

izr. husvéti ünnepekre

Üveg-, porcellán-, zománcozott

edényeket és mindenféle

evőeszközöket

ajánl

KASZANYITZKY ENDRE

Debreczen, Piacz-utca 57. sz.

Vidéki megrendelések a legna-
gyobb figyelemmel teljesítetnek.

400 intelligens magyar szőlősgazda bizonyítványa igazolja, hogy a

szőlők védelme a

PERONOSPORA és az OIDIUM ellen

a legbiztosabb, a legegyszerűbb és a legolcsóbb a

Dr. ASCHENBRANDT-féle porok használatával.

A Dr. Aschenbrandt-féle „Bordói Por”

a peronospora biztos és olesó ellenszere, kitiünően tapad a levélre, nem pörköl.

A port a vízbe szítáljuk és kész az oldat. Az első permetezéshez egy hl. vízre kell 1 1/2-2 kg., a második és harmadik permetezéshez 1 1/2-2 kg. por. Az évi szükséglet egy kat. hold szőlőre 22-25 kg. A bordói por ára 5 kgos zsákban á. kg. 80 fill., 10 kgos zsákban á. kg. 80 fill., 50 kgos zsákban á. kg. 76 fill. Használatára olesóbb, biztosabb és kényelmesebb, mint a tiszta rézgáliczé.

A Dr. Aschenbrandt-féle „Rézkénpor”

az oidium biztos és olesó ellenszere.

A port a fujtatókba öntjük és porozunk vele. A mustot nem bűdösíti: 1/2-dal kevesebb fogy, mint a tiszta kénporból. A rézkénpor ára 5 kgos zsákban á. kg. 56 fillér, 10 kgos zsákban á. kg. 56 fill., 50 kgos zsákban 52 fill. Háromszori porozáshoz az évi szükséglet á. kat. hold 12-15 kg.

Az árak Budapesten értendőek. A vasutakon kedvezményes szállítási díjtétel. A porok elküldése vagy a pénz előleges beiktatása vagy utánvétel ellenében történik.

A 400 szőlősgazda bizonyítványát és a porok használati utasítását tartalmazó füzetet szívesen megküldi, megrendeléseket elfogad és mindenről felvilágosítást ad a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V. Alkotmány u. 31 sz.

— Szőlővidékeken az eladásra megbízottak kerestetnek. —

A nagykárolyi
gőzfűrészes és parkettgyár
ajánlja a t. közönségnek
kész tölgyfa
parkett gyártmányait

jutányos árak mellett.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.